



## Länsstyrelsen i Stockholms län yttrande över betänkandet "En effektivare kommunal räddningstjänst" SOU 2018:54

Länsstyrelsen i Stockholms län anser att det finns stora brister i utredarens förslag och ställer sig därav inte bakom förslaget som helhet.

Länsstyrelsen avstyrker särskilt utredarens förslag om att Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) ska ta över länsstyrelsernas möjlighet att överta ansvaret för den kommunala räddningstjänsten, liksom utredarens förslag om att överföra tillsynen över den kommunala räddningstjänsten till MSB.

Länsstyrelsen tycker att det är mycket problematiskt att varken pågående totalförvarsplanering eller hela krisberedskapssystemet har beaktats i utredningens förslag

### Övergripande synpunkter

#### ***Länsstyrelsernas roll i totalförvarsplanering och räddningstjänst under höjd beredskap har inte beaktats***

Länsstyrelsen är den högsta regionala totalförvarsmyndigheten och ansvarar för att regional planering av totalförsvaret samordnas och inriktas. Kommunal räddningstjänst har en mycket viktig roll i det civila försvaret och den kommunala räddningstjänsten utgör en central organisation på det lokala planet.

Att utredningen inte haft uppdraget att beakta räddningstjänst under höjd beredskap medför att utredningen skapar stora osäkerheter till ett av nationens viktigaste utvecklingsuppdrag, totalförvarsplaneringen.

Länsstyrelsen anser att det är viktigt att det finns ett redundant sammanhängande system från vardag till höjd beredskap. Under och inför ett väpnat angrepp och höjd beredskap kan många samtidiga stora räddningsinsatser förväntas. Det är därför viktigt att ett system med god förmåga att hantera stora händelser så väl lokalt som regionalt och nationellt upprätthålls. I totalförvarsplaneringen är redundans och robusthet i ledningssystemen centralt, ett perspektiv som inte har beaktats i utredningen.

#### ***Länsstyrelserna ska ha möjlighet att ta över ansvaret för kommunal räddningstjänst***

Mot bakgrund av länsstyrelsernas nyckelroll i den nationella krisberedskapen delar Länsstyrelsen inte utredarens förslag om att Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) ska ta över länsstyrelsernas möjlighet att överta ansvaret för den kommunala räddningstjänsten och därmed möjligheten att överta ansvaret för räddningsinsatser. Länsstyrelsen anser att räddningstjänst är en del i krishanteringen och därmed viktigt att det följer strukturen med geografiskt

Datum  
2018-10-25

Beteckning  
101-31622-2018

områdesansvar. Detta blir särskilt viktigt sett till kommunernas uppdrag i totalförsvaret och länsstyrelsernas uppdrag som högsta civila totalförsvarsmyndighet. Det finns även en tydlig koppling mellan ansvaret för räddningstjänst vid kärnteknisk olycka och övertagande av kommunal räddningstjänst, ansvaren bör hänga ihop på samma myndighet.

Det kan konstateras att utredaren endast dragit erfarenhet från ett tillfälle avseende länsstyrelsernas förmåga, skogsbranden i Västmanland 2014. Länsstyrelsen kan konstatera att förmågan har utvecklats avsevärt sedan 2014 vilket särskilt visade sig i hanteringen av skogsbranden i Gävleborgs län 2018.

Särskilt har länsstyrelsernas förmåga att samverka och att stödja med resurser ökat markant. Under sommaren 2018 har detta visats sig under både torkan- och skogsbränderna.

### ***Tillsynen över den kommunala räddningstjänsten bör vara kvar hos Länsstyrelserna***

Länsstyrelsen delar inte utredarens förslag om att överföra tillsynen över den kommunala räddningstjänsten till MSB. Länsstyrelsen instämmer i att tillsynen kan utvecklas och förbättras men ser stora nackdelar i att lyfta bort tillsynen från det breda uppdrag som Länsstyrelsen har regionalt inom tillsyns- och beredskapsområdet, så som granskning av räddningstjänst vid Sevesotillsyn, räddningstjänst vid kärnteknisk olycka, beslut om farlig verksamhet, eldningsförbud och skogsbrandsbevakning, samt överklagningsinstans för kommunal tillsyn.

Om tillsynsuppgiften tas bort från Länsstyrelserna skapas otydlighet i ansvarsfördelningen och den regionala kompetensuppbyggnaden försvåras. Länsstyrelsen välkomnar förstärkt tillsynsvägledning från MSB.

En negativ konsekvens av förslaget som länsstyrelserna även kan se är att viktig kunskap om lokala och regionala förhållanden kan gå förlorad med en centraliserad tillsynsorganisation. Det kommer att behöva byggas upp en organisation för regional tillsyn inom MSB samtidigt som länsstyrelserna även fortsättningsvis kommer att behöva ha kompetensen för de ovan nämnda uppgifterna. Länsstyrelsen ser att förslaget också är negativt ur ett statsfinansiellt och samhällsekonomiskt perspektiv i och med behovet av att behöva bygga upp parallella kompetenser.

Länsstyrelsen anser även att det blir problematiskt ur ett överklagandeperspektiv. Problemet kan uppstå när en kommun överklagar ett tillsynsbeslut från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, vilken utgör den enda statliga expertinstansen inom området.

Datum  
2018-10-25

Beteckning  
101-31622-2018

## Övriga synpunkter och synpunkter i detalj

### ***Bra med fortsatt målstyrning och handlingsprogram***

Länsstyrelsen ser positivt på att målstyrning och handlingsprogrammen blir kvar. Det är även en klok insikt att styrningen av räddningstjänstverksamheten och den olycksförebyggande verksamheten i en kommun har olika behov av styrning. Att de operativa handlingsprogrammen genom förslaget styrs upp i sin utformning är positivt för såväl sammanhållen planering som för tillsynsverksamheten. Att regleringen av de olycksförebyggande handlingsprogrammen möjliggör att de utformas och harmoniseras mot kommunens övriga styrdokument är positivt och nödvändigt för att få ett effektivt olycksförebyggande arbete i kommunerna.

Länsstyrelsen delar utredningens uppfattning om att särregleringen av hur handlingsprogrammen ska antas kan tas bort då detta redan regleras i annan lagstiftning. Det är dock viktigt att handlingsprogrammen, särskilt det olycksförebyggande, antas varje mandatperiod för att det ska kunna utgöra drivkraften i kommunernas arbete. Hela konstruktionen med att kommunernas olycksförebyggandearbete regleras i ett dokument som mest berör räddningstjänstförvaltningen är dock problematiskt. Likaså att de flesta bestämmelserna i författningen berör brand som risk, men att handlingsprogrammen avser hela kommunens olycksförebyggande verksamhet. Länsstyrelsen anser att dessa frågor inte har beaktats i utredningen.

Länsstyrelsen delar vidare utredningens förslag att kravet på skriftlig redogörelse för brandskyddet kan tas bort då åtgärden inte har haft önskad effekt. Förslaget om föreskrifter om kommunernas tillsyn över enskilda samt möjligheten att ta ut tillsynsavgift är positivt.

Länsstyrelsen är positiv till införandet av ett övergripande mål inom det förebyggande området. För att målet ska få effekt krävs emellertid förtydliganden om hur målet ska tolkas och följas upp. Annars riskerar målet att inte få någon effekt.

### ***Bra med tydligare roller och nomenklatur***

Att räddningschefens roll förtydligas i förhållande till räddningsledarens och att räddningschefen tydligt ansvarar för verksamheten såväl under beredskapstid som vid räddningsinsats är positivt. Vidare anser länsstyrelsen att inget särskilt krav på samverkan mellan räddningstjänster behöver införas i författningstext, existerande skrivningar räcker om tillämpningen förtydligas. Länsstyrelsen är positiv till större geografiska samarbetsområden för räddningstjänst, men anser att sådana områden bör harmoniseras mot andra viktiga aktörer inom krisberedskapssystemet och totalförsvaret.

Det nya behörighetskravet för räddningschefen borgar för en mer enhetlig struktur kring räddningstjänstens högsta tjänstemannaledning. Dagens system medför risk för otydlighet kring det yttersta ansvaret då räddningschefsrollen är otydligt

Datum  
2018-10-25

Beteckning  
101-31622-2018

definierad. Dock anser inte länsstyrelsen att brandingenjörskompetens ska likställas med det nya behörighetskravet.

Utredningens förslag med undantag från kravet på kommunal anställning för inledande åtgärder i räddningsinsatsen är positivt om inledande åtgärder kan utföras av andra än kommunens anställda räddningspersonal kommer detta att kunna leda till tidigare insatser och därmed avbruten skadeutveckling vid flertalet olyckstyper.

Länsstyrelsen ser positivt på att räddningstjänsterna samarbetar kring ledningsorganisationer och att samverkan kan ske i större kluster men vill dock tillägga att samverkan med länsstyrelserna i dessa kluster är en nödvändighet utifrån länsstyrelsens geografiska områdesansvar.

Förskrivningsrätten som föreslås för MSB kring nomenklatur, märkning av personal och resurser är ytterligare exempel som underlättar samverkan vid omfattande händelser.

***Bra rekryteringsåtgärder, men för lite kring mångfald och jämställdhet***

Länsstyrelsen ser positivt på utredningens förslag inom området personal och utbildning. Förslagen som syftar till att öka möjligen att rekrytera deltidsbrandmän är positiva och nödvändiga. Dock anser Länsstyrelsen att utredningen skulle ha kunnat lyft fram frågorna kring jämställdhet och mångfald på ett tydligare sätt.

Beslut i detta ärende har fattats och godkänts digitalt av länsöverdirektör Johan von Sydow. I den slutliga handläggningen har även deltagit förvaltningsdirektör Åsa Ryding samt samhällsbyggnadsdirektör Patrik Åhnberg, föredragande.